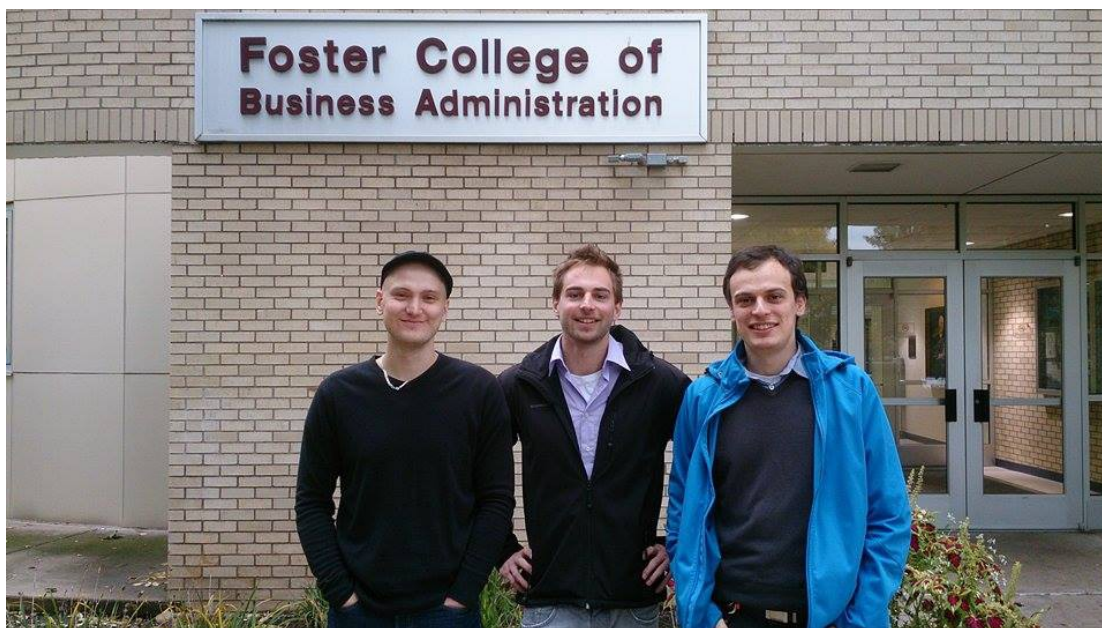

Zápisky z Bradley (I.) – Výběrové řízení a začátky

Je neděle večer. Po sedmi týdnech školy mám za sebou první zkouškové a zasloužený týden volna. Měl bych se věnovat online kurzu statistiky, ale úspěšně jej vyprokrastinováám psaním tohoto článku. V červnu roku 2014 jsem úspěšně dokončil obor Finance a oceňování podniku na FFÚ VŠE v Praze a místo toho, abych se vydal budovat kariéru u Velké čtyřky jako většina bývalých spolužáků, mou cílovou destinací, alespoň na příští dva roky, byla Bradley University v USA. Tento článek je zaměřen hlavně na budoucí zájemce – mé nástupce. Pokud hledáte informace o studiu, tak kromě [oficiální stránky univerzity](#) určitě zajděte na [Bradley Wikidot](#), stránku přímo pro české studenty se zájmem o Bradley. Také doporučuji [článek mojí předchůdkyně Ivony](#) a rovněž její [článek o přijímacím řízení](#). Protože všechny informace už jsou trošku zastaralé, vyšlo na mne, abych po čase napsal něco nového.

Aktuálně tři Češi studují na Bradley University. Zleva: Jirka Dvořák, Martin Červený a Petr Chroust.

Před pár dny jsem tu měl sezení se zástupci Bradley University. Cíl naší mise je jasný – chtějí kvalitní české studenty a mají je rádi. Pokud jste o tom programu ještě nikdy neslyšeli, pak vězte, že už pěknou řádku let každý rok [tři vybraní absolventi VŠE](#) dostanou příležitost vystudovat program MBA prakticky zadarmo (a ještě za to dostat zapláceno). Když jsem se na sklonku svých studií na VŠE bavil se svými spolužáky, většina o tom programu neměla ani tušení. Těm, kteří o tom věděli, se ta myšlenka sice líbila, ale ono je něco jiného se pak vážně odhodlat. Byl jsem tedy požádán z obou stran oceánu, abych zkusil napsat pár řádků o svých zkušenostech na Bradley, a pomoci tak studentům se o nás dozvědět. Je polovina října a já jsem tu teprve pár měsíců. Chci to však

stihnout ještě před začátkem výběrového řízení, a tak první díl zaměřím hlavně na výběrové řízení a začátky.

Bradley University a Peoria, IL

Bradley University je poměrně známá škola (alespoň ve státě Illinois mezi místními zaměstnavateli). Byla založena v roce 1897 Lydiou Moss Bradley, v té době jednou z nejbohatších žen na světě, ale bohužel následkem tragických událostí i vdovou, jež přišla o šest svých dětí. Je to velice smutný příběh, avšak z jejího filantropického úsilí vyrostla tato působivá univerzita s téměř šesti tisíci studenty a typickým univerzitním campusem, kde nechybí obrovská knihovna, laboratoře, nejlepší sportovně-rekreační centrum co jsem kdy viděl a v přilehlém sousedství ani domy slavných bratrstev (Kappa-Sigma-Fí a tak podobně), kde se dějí věci, na které už si připadám moc starý.

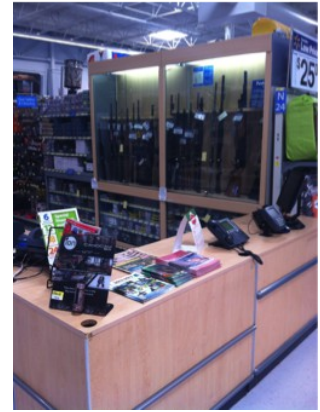
Americký systém univerzit je trošku jiný než jsme zvyklí. Po střední škole nastupují studenti na bakalářské studium, které trvá 4 roky. Tito se označují jako *undergraduates* a naprostá většina z nich po ukončení studia nastupuje do práce. *Graduates*, tedy i my MBA, studují magisterské a doktorské studium a jsou to lidé většinou z praxe – o něco starší. Určitá část *graduate* studentů působí jako asistenti, pracovní síla univerzity pomáhající s výukou *undergraduate* studentů.

Já jsem byl například přidělen na oddělení marketingu, a to přesto, že jsem marketing viděl předtím tak akorát z letadla. Moje pracovní úkoly jsou různé – někdy je to otrava, jindy si to užívám. Nejvíc mě baví moje úloha zkoušejícího na *Sales Class*, kde zkoušený student má za úkol jedinou věc – prodat mi produkt, zatímco já jsem mírně drzý a arogantní kupující s cílem mu nic nedat zadarmo. To je pro mne úžasná příležitost jak si zlepšit jazyk!

Peorie je skutečně jedno z nejameričtějších měst Ameriky. Je tak „průměrné“, že kdysi prý sloužilo jako centrum pro statistické výzkumy za celé Státy. Nejoblíbenější dopravní prostředek je zde pickup, zbraně tu prodávají i v supermarketu (mám důkaz!) a Obama je tu sprosté slovo. To jsem teď ale

nezačal moc dobře. Ve skutečnosti je Peoria moc fajn. Centrum města, které fotí všichni fotografové ze stejného místa už desítky let, má několik výškových budov. Nechybí centra zábavy, kultury a sportu, diskotéky, bary, obchody. Pokud máte rádi nakupování, pak jsou tu obchodní centra, Walmarty atd. Zbytek Peorie pak tvoří nekonečné obytné čtvrti. První věc, která vás v Americe zaskočí, je to, jak je velická. Když už vás to tu ve městě nebude bavit, máte to zhruba hodinu hned do několika státních parků a méně než 3 hodiny do Chicaga. Sečteno a podtrženo, ještě se mi nestalo, abych neměl na konkrétní den plán, pokud jsem měl chuť někam vyrazit. Když si pak večer cestou z práce pustím rádio, kde hrají samé country, to teprve mám pocit té pravé Ameriky...

Hlavní je ale byznys – proto tu všichni jsme. Peoria, ač město uprostřed polí, je sídlem hned několika významných firem, z nichž dominantní je Caterpillar, cílová stanice velké části studentů MBA, včetně několika Čechů. Dalšími významnými zaměstnavateli jsou například velice významná nemocnice OSF, Jump Trading Simulation & Education Center anebo Bosch. Amerika je v první řadě země příležitostí, to jsem zjistil velice záhy. Vy dostanete celé dva roky, abyste je využili. Navíc na studentské vízum můžete pracovat až jeden rok zcela bezproblémově. Pokud chcete zůstat déle, musí vás zaměstnavatel sponzorovat, ale na to se už musíte osvědčit.

Peoria Riverfront – typický obrázek města.

Proč se rozhodnout pro Bradley?

Ani už si nevzpomínám, jak jsem se o Bradley dozvěděl prvně. Nejspíš když jsem dlouhé večery studoval stránky OZS ještě jako uchazeč o Erasmus. O MBA jsem vždycky moc stál, dokonce jsem souběžně s přihláškou na Bradley uvažoval i o studiu MBA v USA na vlastní pěst pro případ že by to nevyšlo. Jen pro zajímavost, samotné školné by činilo minimálně 16 tisíc USD ročně, a to ještě na mnohem horší školy než je Bradley (jsou samozřejmě i [výjimky](#)). Já z bohaté rodiny nejsem, spíš naopak, a tak by to pro mne znamenalo se zadlužit a vystudovat na hodně napjatém rozpočtu s vírou, že se mi to snad někdy vrátí. I tak jsem o to moc stál, ale asi by to reálně nešlo. Dovedete si představit, jakou příležitost jsem tímto získal.

Na Národohospodářské fakultě prý proděkan každoročně rozesílá emaily několik dní před uzávěrkou mj. s formulací „z nějakých důvodů se studenti na tento program moc nehlásí – máte tak větší šanci na úspěch“. Hodně jsem nad tím přemýšlel a nabízí se následující vysvětlení:

Když doděláváte navazující magisterské studium na VŠE, pak skoro určitě platí:

- a) Táhne vám na pětadvacátý rok věku
- b) Už několik let pracujete, máte chvílku do povýšení
- c) Škola už vás pěkně štve, těšíte se na první pořádnou výplatu
- d) Máte dlouholetý vztah
- e) Máte v ČR přátele i rodinu

Jakmile si toto uvědomíte, zjistíte, jak je těžké přerhat všechny vazby a další minimálně dva roky držet bídu s nouzí (přeháním) jako studenti někde na jiném kontinentě. V zásadě mám teorii, že všichni co jsme tady, musíme být nějakým způsobem vadní. Já osobně jsem opustil poměrně dobrou práci i všechny vazby jen kvůli tomu, abych poznal Ameriku. Protože upřímně, pokud nemáte USA rádi, pak vás nečekají až tak skvělé dva roky.

Proč byste to tedy měli zkusit?

- a) Toužíte po vzdělání MBA¹. To je dost dobrý důvod, v USA je tento titul vizitkou špičkových manažerů a profesionálů ve financích. I v Evropě v posledních letech nabývá na popularitě, a tak je spousta manažerů ochotná platit horentní částky za vzdělání, a to i na různých srandaškolách, jen aby si mohli ta tři písmenka napsat za jméno. Vy dostanete příležitost studovat zcela zdarma na univerzitě, která se stabilně drží v žebříčku TOP 300 amerických univerzit (vzhledem k tomu, že jich je v USA přes 5 tisíc, tak to znamená

---

¹ MBA = Mladý, Blbý, Ambiciózní

hodně). Některé kurzy jsou tu slabší, jiné naprosto vynikající. Rozhodně je to však úplně jiná zkušenost než na VŠE. Daleko více *case studies*, týmových prací a vlastního výzkumu, než jen fádňí testy, to vše mi mnohem víc vyhovuje.

- b) Chcete se dostat na americký pracovní trh. To byste asi nikde říkat neměli, hlavně pokud budete žádat o vízum. Vaše oficiální verze zní: studium a zpátky! Ale upřímně, pokud budete mít titul z Ameriky, v Evropě až takovou parádu neuděláte. Rozhodně to vypadá hezky, ale příliš vám to laťku na startovní pozici nezvedne. I když to také není tak úplně pravda. Záleží jaké zkušenosti a znalosti z toho dokážete vytěžit. Na seberealizaci máte celé dva roky. Za tu dobu se dá stihnout hodně. Zcela určitě je možné využít nějakých stáží u velkých společností, které se vždy budou vyjímat ve vašem životopise. Na druhou stranu zde jako člověk s dvěma tituly Master budete na roztrhání.
- c) Láká vás typický život v USA. To byste také asi moc říkat neměli. Koneckonců se od vás očekává, že placenou dovolenou už jste si udělali na Erasmu a teď jste konečně dospěli. Jenomže dva roky jsou dlouhá doba a buďte si jistí, že nově Vám Bradley neumožní dostudovat dříve jak za 2 roky (díky Petře!). Studium je poměrně náročné, ale zejména prázdniny vám nabídnou dostatek času na procestování celého kontinentu, aby byl uspokojen kdejaký outdoorový nadšenec.
- d) Získat assistantship je navíc na amerických školách dost těžké, pro zahraničního studenta v prvním roce prakticky nemožné, protože vás ty školy neznají a tak nějak ani nemají šanci vás poznat. Vysoká škola ekonomická vám nabízí tak pomyslnou „nohu do dveří“ – šanci, že se s vámi vůbec bude někdo zabývat, že se za vás svým jménem zaručí a vy můžete odcestovat do USA již jako graduate assistanti, čímž budete terčem údivu některých mezinárodních studentů, kteří ten assistantship ne a ne dostat (proč asi?). Koneckonců Bradley může být jen odrazovým můstkem a vy můžete následně pokračovat v cestě za titulem Ph.D.

Sečteno a podtrženo - je to příležitost, které se vám už nedostane. Možná si budete muset prodloužit studium o dva roky, ale otevřou se vám zcela nové příležitosti. Jak poslouchám příběhy o svých předchůdcích, nevím o nikom, kdo by těchto příležitostí nevyužil.

Výběrové řízení

Prvním krokem v přihlášce je pak TOEFL, mezinárodně uznávaná jazyková zkouška. Stojí 250 USD, což je docela dost na to, že její platnost je pouze dva roky. Na druhou stranu je univerzálně použitelná a na vašem životopise se bude vždy dobře vyjímat. Navíc, pokud si na učení vyhradí tak 2 týdny až měsíc, čeští studenti se zkouškou nemají obvykle větší problém (zejména ti, co už byli

na Erasmu nebo studovali někde v zahraničí). Testuje se vaše a) *reading comprehension*, b) *writing*, c) *speaking*, d) *listening*. Dobrá zpráva je, že netestují až tak gramatiku, jako vaše schopnosti používat jazyk v akademickém prostředí. Většina zahraničních univerzit vyžaduje skóre nad 80 bodů včetně, prestižní univerzity pak nad 100, zejména pokud chcete dělat graduate assistanty (Bradley stačí 80). Já jsem se na TOEFL učil v klidu asi měsíc. Vyhradil jsem si na to srpen daného roku. Příprava mě bavila, byly to zajímavé články a nakonec jsem na sobě pocítil docela výrazné zlepšení. Pokud ale můžete, vyhněte se té zkušebně pod Nuselským mostem, kde vás posadí do přečpané místnosti s počítači oddělenými jen krabicemi od banánů a kde mluví jeden přes druhého.

Na samotné interview jsem přišel poměrně nervózní. Večer předtím jsem zaznamenal nebývale vysoký počet návštěv na svém profilu na LinkedInu. Zpětným kliknutím na profily „konkurentů“ jsem zjistil, že proti mně stojí lidé, kteří pracují pro IBM nebo Hospodářskou komoru, mají profily o síle „Hvězda“ (dodneška nechápu, co to znamená, ale všichni to chtějí) a na Erasmu byli snad až na Měsíci. Já jsem v té době pracoval v maličké znalecké kanceláři, na výměnném pobytu jsem byl v Dánsku, kde se mi navíc moc nelíbilo, a Ameriku jsem znal jen z obrázků. Komise se snažila být pokud možno dost přísná, snažili se vás všemožně rozhodit, tvářit se, že je moc nezajímá, co říkáte (někteří). Ale ve skutečnosti to vůbec nebylo zlé. Spíš naopak – byli moc milí. Pokud jste nikdy nebyli na přijímacím pohovoru u TPA Horwath, tak nevíte, co je to nepříjemná atmosféra. Navíc jsem to měl v hlavě docela srovnané, věděl jsem, že to chci. Nešel jsem to jen zkoušet. Myslím, že to se pozná.

Druhým krokem je GMAT – strašák amerických undergraduate studentů, standardizovaný test pro přijetí na MBA obory. Rozpětí skóre je mezi 200 – 800 body s tím, že pro Bradley je potřeba cca. 600 (medián pro přijaté studenty byl loni 545), což není mnoho, ale i tak se můžete pořádně zapotit. Jeden pokus stojí cca. 250 dolarů a během zhruba tříhodinového testu projdete celkem čtyřmi částmi. První dvě – eseje a *Integrated reasoning* nevstupují do závěrečného výpočtu skóre, a tudíž doporučuji neplýtvat drahocenný čas a energii na něco, na čem vlastně nezáleží. Zbylé dvě části – matematika a verbální část bývají oříšek. Nad kvantitativní částí strávíte při přípravě nejvíce času – naučíte se všechny principy a typové otázky, které se v testu mohou vyskytovat a pak by to nějak mělo jít. Verbální část je oříšek, natož pro české studenty. V zásadě testují vaše jazykové schopnosti ve chvíli, kdy jste po 2 – 3 hodinách řádně unavení a snažíte se spíš proklikat užž ke konci. Co mě na rozdíl od přípravných testů zarazilo, byly výkyvy v obtížnosti. V zásadě platí, že pokud odpovíte správně, dostanete těžší otázku; pokud špatně, dostanete lehčí otázku, abyste se nakonec propracovali

k výslednému skóre. Vše řídí počítač. Lehké otázky v mém testu byly typu „Kolik je 10×10 ?“. Když vzápětí následovala těžší otázka, bylo to asi takhle:

If x is an integer and $|1-x| < 2$ then which of the following must be true?

- A. x is not a prime number
- B. x^2+x is not a prime number
- C. x is positive
- D. Number of distinct positive factors of $x+2$ is a prime number
- E. x is not a multiple of an odd prime number

Nic mezi tím. Když jsem test dokončoval, myslel jsem, že mě budou křísit. Výsledné skóre ale na přijetí stačilo. Uff!

Úspěch! Co dál?

Jaké pak bylo moje překvapení, když přišly výsledky výběrového řízení a já jsem se dostal! Super, úspěch – dokončit VŠE včas byla podmínka. Plán B jsem v té době neměl, Bradley pro mne byla priorita. Ale každý rok platí to samé. Vybraní studenti si svůj zájem rozmyslí. Někteří brzo, jiní později. Kvalitní kandidáti zkoušejí své možnosti a simultánně hledají nabídky práce i po Evropě, např. v Londýně nebo v Německu. Nic proti tomu, ale pokud o Bradley skutečně stojíte a nejste vybráni (může se stát), nevěšete hlavu, protože skoro určitě dostanete druhou šanci, na kterou je dobré být připraven. Nakonec to dopadlo tak, že z mého ročníku jsem tu zatím sám.

Zařídít vízum bylo jednoduché. Studenti v Indii zažívají při pohovorech těžké chvílky, když jim například úředník oznámí, že ze dvou studentů v místnosti pošle jen jednoho – ať se dohodnou. U nás v Čechách to znamená pouze zaplatit několik tisíc na administrativních poplatcích, přinést potřebné dokumenty (mj. výpis z účtu dokazující solventnost ve výši 3000 dolarů) a během krátkého pohovoru vízum skoro určitě dostanete. Akorát bych na ně nezkoušel žádné vtípky, protože tihle chlapíci smysl pro humor nemají.

Poměrně hodně času vám může zabrat hledání ubytování. Aktuální cenová relace je cca. 400 dolarů měsíčně i s energiemi, samozřejmě v závislosti na kvalitě ubytování. Většina graduate studentů bydlí v těsné blízkosti univerzity, což je pohodlné, ale ceny jsou vyšší a kvalita nižší. Já se nakonec rozhodl pro bydlení vzdálenější, zato v typicky americkém stylu a v místě, kde se vystřídala už celá generace Čechů.

Cesta na Bradley

Zabalit, vyřídít poslední dokumenty, vyměnit si nějaké dolary a vzhůru na cestu. Cesta do USA trvá z Prahy do Chicaga obvykle zhruba 14 hodin včetně

přestupů a letenka vás vyjde na 650 USD (jednosměrná) nebo 950 USD zpáteční. Samotná cesta je v klidu, ale jsou určité společnosti, se kterými letět nechcete – paradoxně British Airways a American Airlines. Strávil jsem noc na letišti v Heathrow, protože můj let do USA letěl až v 7 hodin ráno. Divili byste se, kolik potkáte Čechů mířících na americké univerzity, podobně ztracených jako jste vy. A jak rychle se takoví lidé dokáží spřátelit!

Imigrační proces na americké půdě je nepříjemná zkušenost. Já jsem jím prošel jak nic, ale znám spoustu lidí co vám budou říkat šílené story o tělesných prohlídkách. Pokud si myslíte, že umíte dobře anglicky, pak vás první imigrační úředník vyvede z omylu. Ale jak jsme se všichni shodli – hlavní je, že jsme tady. Pak ještě přetrpět 4 hodiny v autobusu s neskutečně zmateným řidičem s perfektním buranským přízvukem, abych vystoupil před Bradley, kde mě vyzvedává Sabina, moje nová spolubydlící. A vzhůru vstříc novým zážitkům...

Martin Červený

Při psaní tohoto článku jsem zaručeně zapomněl zmínit polovinu podstatných věcí. Pokud máte zájem o jakékoli informace o studiu na Bradley, neváhejte mě kontaktovat:

mcerveny@mail.bradley.edu

Pokud stojíte o jinou formu studia na Bradley, např. krátkodobý výměnný pobyt, i toto je možné domluvit.